

УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” БУРГАС

ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВНИ ГРИЖИ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

ЧЕТВЪРТА НАУЧНА СТУДЕНТСКА СЕСИЯ 2022

Бургас

2022

 УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” БУРГАС
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВНИ ГРИЖИ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

ЧЕТВЪРТА
НАУЧНА СТУДЕНТСКА СЕСИЯ 2022

СБОРНИК РЕЗЮМЕТА

20 май 2022 г.

Бургас

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Председател:

доц. д-р Светлана Желева – зам. ректор по НИР

Членове:

проф. д-р Христо Бозов, дм – декан

проф. д-р Евдокия Сотирова – зам. декан ФОЗЗГ

доц. д-р Румяна Янкова-Аврамова – зам. декан МФ

доц. д-р Катя Попова

ст.преп. Петя Стефанова

Студенти:

Екатерина Лалева

Мария Драгомирова

Калоян Тодоров

Веселина Райчева

Мария Томова

НАУЧЕН КОМИТЕТ

Председател:

доц. д-р Галина Терзиева

Членове:

проф. д-р Петя Цветкова, дмн

проф. д-р Нина Султанова

доц. д-р Катя Попова

доц. д-р Йордан Гавраилов

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”, Айше Мехмед, ас. Ива Томова	5
МОТИВАЦИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ПРИ ИЗБОР НА ПРОФЕСИЯ, „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ Айсун Бейхан, Айсун Мехмед, ас. Ива Томова	6
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В КОМУНИКАЦИЯТА „ПАЦИЕНТ – МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТ” В СПЕШНАТА ПОМОЩ, Бранимира Полименова – Петкова, ас. Ива Томова	7
БЪРНАУТ - МИРАЖ ИЛИ ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ. ПРОУЧВАНЕ НА СТУДЕНТСКОТО МНЕНИЕ В СПЕЦИАЛНОСТ "МЕДИЦИНСКА СЕСТРА," Веселина Райчева, ас. Ива Томова	8
ВИРТУАЛНАТА И ДОБАВЕНА РЕАЛНОСТ В ОБУЧЕНИЕТО НА СЪВРЕМЕННАТА АКУШЕРКА Гюлсум Смаил, Хатче Хюсеин, Сабрие Исмет, ас. Кр. Тодорова	9
ОБУЧЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА КЛИНИЧНА ПРАКТИКА- ПРОБЛЕМИ И ПЕРЕСПЕКТИВИ, Тони Иванова, Гургана Малчева, Радослава Джамбазова, ас. Атанасова	10
ИНФОРМИРАНост И НАГЛАСИ НА ТИЙНЕЙДЖЪРИТЕ КЪМ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ, Филка Костадинова, Ясен Алиев, Хаджер Хасан, Златина Лечева	11
ХРАНЕНЕТО В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ – СУБЕКТНА ПОЗИЦИЯ НА МАЙКИТЕ, Филка Костадинова, ст. преп. Петя Стефанова	12
САМОСТОЯТЕЛНА КОНСУЛТАЦИЯ ОТ АКУШЕРКА – ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ, Михаела Григорова, Мелиса Мехмед, Марияна Желязкова, Златина Денева	13
COVID-19 И СИНДРОМЪТ НА РАЗБИТОТО СЪРЦЕ, Сашо Емилов, Елена Атанасова, Р. Кацарска, Даниела Танева, Ангелина Киркова.....	14
ОТГОВОРНОСТИ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА ПРИ ПАЦИЕНТИ СЪС ЗАХАРЕН ДИАБЕТ, Елена Атанасова, Сашо Емилов, Даниела Танева, Ангелина Киркова, Р. Кацарска	15
ЗНАЧИМОСТ И ВЛИЯНИЕ НА УЕЛНЕС КУЛТУРАТА НА РАБОТНОТО МЯСТО, Йовена Янчева, Елена Куршумова, Светла Шопова	16
ОСОБЕНОСТИ НА ПРОТИЧАНЕТО НА COVID-19 ПРИ ЖЕНИТЕ, Владлена Вишиванюк, доц. д-р Антоанета Грозева.....	17

КИНЕЗИТЕРАПИЯ ПРИ СУБТРОХАНТЕРНА ФРАКТУРА В РАНЕН СЛЕДОПЕРАТИВЕН ПЕРИОД, Иванка Ковачева – Илиева, Антоанета Грозева, Гергана Ангелова-Попова, Симеон Рибегин.....	18
ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА РАННА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ПРИ ПАЦИЕНТ ДИАГНОСТИЦИРАН СЪС СИНДРОМ ГИЛЕН-БАРЕ, Никита Юшков, Расим Касим Юсеин, ас. Роман Корниенко.....	19
РЕХАБИЛИТАЦИОННА ПРОГРАМА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПРИ АБДОМИНАЛНА ПЛАСТИКА, Деница Стефанова, Даниела Пенкова, Ирена Станева, Йордан Гавраилов.....	20
ДИАГНОЗА „TALIPES EQUINOVARUS“ – ЛЕЧЕНИЕ И ПАЛИАТИВНИ ГРИЖИ, Мария Драгомирова, ас. д-р Марина Янева.....	21
ПЪРВИЧНИ МОЗЪЧНИ ТУМОРИ - СИМПТОМАТИКА, ДИАГНОСТИКА И ТЕРАПЕВТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ, Е. Лалева, К. Минкова, М. Михайлова, д-р С. Чавдаров, д-р Ст. Шишков, д-р Св. Тодоров.....	22
IN VITRO ОПЛОЖДАНЕ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА ХХ ВЕК, Милена Илиева, Моника Тодорова, Гл. ас. д-р Веселина Мерхар.....	23
ICSI И IMSI ОПЛОЖДАНЕ, Ева Тодорова, Стела Миндова, Гл. ас. д-р Веселина Мерхар... 	24
“THREE-PARENT IVF” – ИНОВАТИВЕН МЕТОД В АСИСТИРАНАТА РЕПРОДУКЦИЯ, Веселина Среброва, Гл. ас. д-р Веселина Мерхар.....	25
РЕГЕНЕРАТИВНА МЕДИЦИНА, К. Минкова, Е. Лалева, М. Михайлова, д-р Св. Тодоров, д-р Ал. Серафимов, д-р С. Чавдаров, д-р Ст. Шишков.....	26
ЗАДНА ТРАНСПЕДИКУЛНА СТАБИЛИЗАЦИЯ КАТО МЕТОД ПРИ ЛЕЧЕНИЕ НА ФРАКТУРИ В ТОРАКАЛЕН И ЛУМБАЛЕН ОТДЕЛ НА ГРЪБНАЧНИЯ СТЬЛЪБ, М. Михайлова, К. Минкова, Е. Лалева, д-р Ст. Шишков, д-р Св. Тодоров, д-р С. Чавдаров.....	27
ВРЪЗКАТА МЕЖДУ СИНДРОМА НА ПОЛИКИСТОЗНИЯ ЯЙЧНИК И ИНСУЛИНОВАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ, Патрисия Илиева, ас. д-р Кристилина Илиева.....	28
ЗАБОЛЯВАНИЯ НА СЛЮНЧЕНИ ЖЛЕЗИ, Габриела Карабойчева, Карина Богданова, ас. д-р Цветелина Григорова.....	29
ИЗСЛЕДВАНЕ НА БИОЛОГИЧНАТА АКТИВНОСТ НА ЕТЕРИЧНОТО МАСЛО ОТ ТАМЯН, Елисавета Тодорова-Койнова, доц. Яна Колева.....	30
ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕТЕРИЧНОТО МАСЛО ОТ ЛИМОН, Елисавета Тодорова-Койнова, Фатме Рамадан, доц. Яна Колева.....	31

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

Айше Мехмед, ас. Ива Томова
ivatomova74@abv.bg

Катедра „Здравни грижи“, Факултет ” Обществено здраве и здравни грижи”
Университет „ Проф. д-р Асен Златаров “, гр. Бургас

Въведение: В края на ноември 2019г. в град, Ухан, Централен Китай, е идентифициран коронавирус, наречен SARS-Cov-2. Това става, след като без ясни причини през декември хора развиват пневмония, която не се повлиява от известните методи за лечение. Има свидетелства за предаване на вируса от човек на човек, като най-бързо се разпространява средата на януари 2020 г. Това форсмажорно обстоятелство беше причината за въвеждане на пълен локдаун за цялата страна. Със заповед от ректора на Университет ” Проф. Д-р Асен Златаров ” Бургас в този период на пълна изолация, студентите от професионално направление ”Здравни грижи” преминаха официално на алтернативната форма на обучение- онлайн. Онлайн е обучение, което се провежда с помощта на интернет и устройство от типа на стационарен компютър, лаптоп, таблет или мобилен телефон.

Цел и задачи: Целта на разработката е да изследва и анализира мнението на студентите относно предимства и недостатъци на онлайн обучението по време на пандемия, като набеляза следните задачи: Разработване на анкета с ясни и целесъобразни въпроси; Провеждане на анонимно проучване през платформата Google Forms; Анализ, обобщение и графично онагледяване на получените резултати;

Материали и методи: Използвани са документален, социологически и статистически метод. Обхват на изследването са 74 студенти от професионално направление „Здравни грижи” Период на проучването от 15.03 - 15.04.2022г.

Резултати: Изследвано е мнението на 74-студенти Преобладава специалност, „Медицинска сестра“ 52,1% следвана Лекарски асистент“ 32,9%, „Акушерка“-15,1. При анализ на данните от изследването на ефектите от онлайн-обучението върху студенти показва, че основна част от занятията са проведени във време съобразено с програмата на професионалното направление. Начинът по който е реализирано онлайн обучението в специалността е предимно в онлайн среда, чрез платформа за обучение. Голяма част от респондентите са на мнение, че технологиите ограничават обучението и са пречка за ефективен учебен процес. В хода на проучването се открият няколко проблема. Недостиг на ресурси: недобра интернет връзка, проблеми с достъп до платформите, технически сриф на използваната платформа са препятствия за реализация на адекватна онлайн форма за представяне на информация.. Болшинството от анкетираните твърдят че, дигиталното преживяване натрупва стрес и умора от виртуалното обучение, с последвал спад на мотивацията за учене.

Заключение: От направеното проучване могат да се обобщят следните изводи. Предимство на онлайн обучението е в наличие на гъвкавост и достъпност от всяка точка. Недостатъци са, следствие от липсата на комуникация, липса на жив контакт, зависимост от интернет и техника. Поражда притеснение за качеството на полученото образование, осъзнати дефицити и липси в знанията. В дългосрочен план този факт ще повлияе негативно върху качеството от извършваната дейност на бъдещите професионалисти по здравни грижи.

МОТИВАЦИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ПРИ ИЗБОР НА ПРОФЕСИЯ "МЕДИЦИНСКА СЕСТРА"

Айсун Бейхан, Айсун Мехмед, ас. Ива Томова
ivatomova74@abv.bg

Катедра „Здравни грижи“, Факултет „Обществено здраве и здравни грижи“
Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас

Въведение: Мотивацията, представлява вътрешна сила, която стимулира и задвижва личността към постигане на определени цели. Винаги се съчетава с енергия за постигане на конкретен резултат. През последните години значително нараства недостига на медицински сестри в България и в Европейския съюз. Все повече от завършилите специалност „Медицинска сестра“ предпочитат да практикуват професията извън страната, което доведе до сериозен дефицит на медицински сестри у нас и съответно до понижаване на качеството на здравни грижи. От особено значение за решаването на този проблем е проучването на мотивацията при избор на професия сред студентите обучаващи се в специалност „Медицинска сестра“.

Цел и задачи: Целта на проучването е да се изследват мотивите на студентите при избор на специалност „Медицинска сестра“. За реализиране на целта се структурираха следните задачи: Проучване на литературни източници свързани с темата на изследването; Разработване на анкета с ясни и целесъобразни въпроси; Провеждане на анонимно анкетно проучване посредством платформа Google Forms; Анализ, обобщаване и графично представяне на получените резултати;

Материали и методи: Използвани са документален, социологически и статистически метод за онагледяване на получените резултати. Изследвани са мотивите на 50 студенти, от I курс, II курс, III курс, IV курс, специалност „Медицинска сестра“ в месеците март – април 2022 г.

Резултати: При анализ на резултатите от проучването се установи, че при избор на професия студентите са водени от различни мотиви. Голяма част от тях посочват, че изборът им се базира на тяхната мечта и е направен по лично желание, което се доказва от нетърпението да практикуват тази професия. В резултатите от проучването преобладават отговори, които оказват, че избора на специалност „Медицинска сестра“ е мотивирано от хуманността на професията, изискваща специфични личностни и професионални качества. Анализът на данните показва, че не-малка част от участниците в проучването са мотивирани от предоставената възможност за лична изява и кариерно развитие. Респондентите акцентират, че избора им на професия е съпътстван от факта за сигурност при намиране на работа.

Заклучение: В заключение може да се спомене за начало на тенденция все повече млади хора да се насочват към специалност „Медицинска сестра“, водени от мотив за намиране на сигурна реализация, в следствие на сериозен дефицит на медицински сестри. Студентите са мотивирани да реализират потенциала си, и чрез професионални компетенции да допринесат за издигане престижа на професията „Медицинска сестра“.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В КОМУНИКАЦИЯТА „ПАЦИЕНТ – МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТ” В СПЕШНАТА ПОМОЩ

Бранимира Полименова – Петкова, ас. Ива Томова

ivatomova74@abv.bg

Катедра „Здравни грижи“, Факултет по обществено здраве и здравни грижи

Университет „Проф. Д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: Отношението на българите към здравната система е традиционно негативно. 63% от българите смятат, че здравната ни система се развива в негативна посока сочи изследване направено през август 2020 г. от агенция "Тренд"⁽¹⁾. Все повече зачестяват и случаите на психическо и физическо насилие над мед.специалисти /мед.сестри, фелдшери/ лекарски асистенти и лекари/ в Спешната помощ.

Целта и задачата е да се открият факторите, които са предпоставка за трудностите в комуникацията „пациент – мед. специалист“.

Материал и методи: Проучването е проведено през м.март - април сред 2 гр. респонденти - пациенти и мед. специалисти работещи в Спешната помощ. Онлайн анкетна карта към мед. специалисти и анкетна карта на хартиен носител с 8 въпроса към мед.специалисти, 1 тип анкетна карта към пациенти с 8 въпроса на хартиен носител, използван е метода на анонимно анкетиране.

Резултати: Анкетирани са 155 души, от тях 105 са медицински лица работещи в Спешна помощ или в Спешно отделение. Резултатите сочат, че 43 % от анкетираните пациенти на възраст м/у 26 – 46г. са с висше образование или средно специално имат доверие на мед.специалисти, но смятат, че са прекалено ангажирани с административна работа и не успяват да отделят достатъчно внимание на пациента. 95 % от анкетираните м/у 18 – 25 г.са със средно образование считат, че са получили лошо отношение от страна на мед.специалисти, не са получили достатъчна информация, била е на неразбираем за тях език и нямат доверие на мед.специалисти. Пациенти на възраст м/у 47 – 70 г. смятат, че трябва да се заплаща по-добре на мед.специалисти и да се инвестира повече в грижа за психоемоционалното състояние и физическа издръжливост на мед.специалисти. 57% имат доверие на мед. специалисти. Пациентите над 70 г. са със средно или начално образование, живеещи в малки населени места. 100 % от тях изказват благодарност към мед.специалисти. 50 % изпитват затруднение в комуникацията, поради високия стил на говорене от страна на специалистите, но имат пълно доверие на мед.специалистите.

89% от мед.специалисти в Спешната помощ са на възраст м/у 47 – 70 год. Само 11 % са на 26 – 46 год., 82 % от мед.специалисти споделят, че върху тях е употребена психическа и физическа агресия под формата на заплахи, закани и удари от страна на близки на пациенти. Само 18 % не са изпитвали затруднения в комуникацията си с пациенти. Според мед.специалисти българското население няма здравна култура. Друг проблем е недоброто владеене на български език в някои малки населени места. Натовареността, стреса, липсата на време и достатъчно мед.специалисти, недоброто заплащане на труда и все по – честото проявяване на агресия над мед специалисти водят до трудности в комуникацията.

Заключение: Според това проучване резултатите сочат, че нивото и модела на комуникация зависят от образованието.

**БЪРНАУТ - МИРАЖ ИЛИ ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ.
ПРОУЧВАНЕ НА СТУДЕНТСКОТО МНЕНИЕ В СПЕЦИАЛНОСТ
"МЕДИЦИНСКА СЕСТРА"**

**Веселина Райчева, ас. Ива Томова
ivatomova74@abv.bg**

**Катедра „Здравни грижи“, Факултет по обществено здраве и здравни грижи
Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас**

Въведение: Авторите, Фройденбергер и Кристина Маслах определят бърн-аут като „свкупност от психологични, психиатрични и соматични симптоми, рефлектиращи в значими социални интеракции с негативен ефект и развиващ цялостното функциониране стрес.“ В настоящата разработка се разглеждат вероятните прояви на симптомите му сред обучаващите се студенти специалност „Медицинска сестра“. Бързо и непредсказуемо променящата се действителност поставя пред тях нови и все по-високи критерии за справяне с неконвенционални и непредвидени предизвикателства.

Цел и задачи: Целта на настоящото проучване, съществува ли „Бърнаут“ синдром сред студентите специалност „Медицинска сестра“ определя следните задачи: Разработване на анкета с ясни и целесъобразни въпроси; Провеждане на анонимно проучване; Анализ и Обобщаване на получените резултати; Препоръки за превенция.

Материали и методи: Използвани са документален, социологически, емпиричен и статистически метод за графично представяне на получените резултати. Изследвани са 53 студенти от Факултет „Обществено здраве и здравни грижи“, специалност „Медицинска сестра“ в периода 15-ти март – 15-ти април 2022 г.

Резултати и заключения: Сред респондентите са 53 студенти от четирите курса на обучение, от които 2-ма са мъже и 51 – жени. Семейните или в съжителство са 54,7 % от тях. Едва 35,8 % от попълните анкетните карти са заявили, че нямат извън аудиторна ангажираност в сферата на здравеопазването. Физически активните студенти са 41,5 %, а останалите 58,4% спортуват рядко, нередовно или не се движат достатъчно и не спортуват. По отношение на реализацията на социални дейности 77,3% от анкетираните се чувстват удовлетворени от отношенията в семеен план, според 73,5 % отношенията им с приятели са добри и имат общи занимания с тях. Участващите в общественорезни дейности са 41.6%. Проблем, обаче се откроява по отношение на достатъчен сън и почивка, където процентите скачат до 83% за преуморените и изпитващи затруднение да отделят достатъчно време. Проявяващи незаинтересованост в личен и академичен план са 22,6%, а 44,3 % предпочитат щом са се прибрали да не общуват с никой. Поради умората 73,1% споделят, че все по-малко общуват със семействата и приятелите си. В края на деня 59,6% изпитват нежелание да извършват домашните си задължения. Според получените резултати става ясно, че студентите отделят твърде малко време за сън и почивка и изпитват задълбочаваща се хронична умора. Но въпреки високият алтернативен разход с 94% от тях определят своето следване като успешно. *Респондентите са дали 16 препоръки за превенция и мерки за справяне с изгарянето.*

ВИРТУАЛНАТА И ДОБАВЕНА РЕАЛНОСТ В ОБУЧЕНИЕТО НА СЪВРЕМЕННАТА АКУШЕРКА

Гюлсум Смаил, Хатче Хюсеин, Сабрие Исмет
ас. Кр. Тодорова

Катедра „Здравни грижи“
Факултет по обществено здраве и здравни грижи

Въведение: През последните години технологиите за създаване на виртуална и добавена реалност се използват и в сферата на образованието. EON-XR е организация, която създава платформата за виртуална и добавена реалност. Работи с образователни институции, университети, създавайки по този начин общност, в която се добавят ресурси. На обучаемите се предлага нов образователен процес, съчетание на традиционен и интерактивен подход в университетското обучение, чрез виртуалната и добавена реалност. Студентките от специалност акушерка, под наставничеството на преподавател създадоха 3D урочна единица „Външна пелвиметрия и измерване на ромба на Михаелис“. Запознати с целта на урока и значението на акушерското изследване за нормалното протичане на бременността и раждането, студентките използваха и въведоха ресурси полезни за целите на обучението. Оформеният 3D урок определи **целта** на изследването: да се проучи мнението на студентките акушерки относно възможността научна информация да бъде подготвена и предоставяна чрез 3D урок, посредством платформата на EON-XR за виртуална и добавена реалност.

Методи: Анонимно анкетно проучване на студенти от специалност акушерка – първи, втори и трети курс – общо 48 студентки. На студентките се предостави линк за доброволно участие в анкетата.

Резултати:

Резултатите са показателни с това, че (85,4 %) от анкетиранияте одобряват направената урочна единица, като (83 %) са на мнение, че платформата е подходяща за специалността акушерка, но за определени и подходящи теми (38,3 %). За голяма част от респондентите (83 %) платформата предоставя възможност за по-лесен и достъпен начин за възприемане на учебната информация и учене.

Заклучение:

Развитието на информационните и комуникативни техники (ИКТ), възможностите на виртуалната и добавена реалност способстват научната информация да се предоставя по интересен и атрактивен начин близък до изискванията на обучаемите. Това повишава тяхната креативност, творческо мислене и умения за учене.

ОБУЧЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА КЛИНИЧНА ПРАКТИКА- ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ

Тони Иванова, Гургана Малчева, Радослава Джамбазова

ас. Н. Атанасова

Катедра „Здравни грижи“

Факултет по обществено здраве и здравни грижи

Въведение

Обучението по време на клинична практика, за първи курс, може да бъде както притеснителна, така и интересна. Ранното започване на клинична практика ни дава възможност да получим впечатления и представа за професията, да подобрим уменията си, да придобием повече опит в реална работна среда. Това е връзка между нас и колегите които работят там, като ние получаваме помощ, подкрепа, съветване от друг специалист. Много често практиката ни се затруднява от липса на разбиране и добро отношение от работещите акушерки и пренебрежително отношение към нас. От друга страна Пандемията от Ковид 19 доведе до рестриктивни мерки и ограничения и невъзможност за провеждане на учебна практика.

Целта на изследването Да се установи мнението и нагласите на студентите от профил „Акушерка“ към обучението в реална среда

Материали и методи- анкетен метод, наблюдение, интервю

Резултати и обсъждане

Проведохме анкета сред акушерки от първи, втори и трети курс – общ брой на анкетираните-51 потърсихме мнение им за провеждането на клиничната практика и от наблюдение .

Отговорите от анкетите и прякото наблюдение, както и отчитайки обективната действителност, достигнахме до следните изводи: студентите са напълно убедени, че клинична практика провеждана в реална работна среда е много важна и необходима част от тяхното обучение, пандемичната обстановка и свързаните с нея рискове са оказали съществено влияние върху обучението им, наблюдава се негативна нагласа на лекарите специалисти и акушерките в базите към студентите ,което повлиява тяхното професионално и лично самочувствие

Заклучение- за ефективно и качествено обучение в реална среда е необходимо преодоляването на негативната нагласа към нас студентите чрез помощта на нашите преподаватели по практика, съсредоточаване от наша страна единствено и само върху възложените задачи от страна на работещите колегите без участие в конфликтни ситуации, при невъзможност от осъществяване на клинична практика в реални условия да използваме материално-техническата база на Университета.

ИНФОРМИРАНост И НАГЛАСИ НА ТИЙНЕЙДЖЪРИТЕ КЪМ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ

Филка Костадинова, Ясен Алиев, Хаджер Хасац, Златина Лечева
zlatlech@gmail.com

Катедра Здравни грижи, Факултет по общественото здраве и здравни грижи

Въведение: Актуалността на изследвания проблем е свързана с глобализацията, развитието на информационните технологии, демографските промени, миграцията на хора, водещи към важни последици за бъдещи проблеми с наркотиците. Пазарът на наркотици, както и моделите на употреба на наркотици, стават все по-динамични, сложни и свързани в световен мащаб. Около 83 млн. души или 28,9 % от възрастното население на Европейския съюз (на възраст между 15 и 64 години) са опитвали незаконни наркотици поне веднъж през живота си. Употребата на наркотици е концентрирана в голяма степен сред младите хора. Според Доклада на Европейския съюз за 2021г., 4 милиона млади хора (на възраст между 15 и 34 години) са употребявали наркотици през последната година.

Цел и задачи: Целта на изследването е да се установи нивото на информираност и нагласите на тийнейджъри за употребата, вредата, лечението и разпространението на наркотиците. Основните задачи са: анкетиране на ученици от горните класове, обобщаване и анализ на резултатите и препоръки за обучение за зависимост към психоактивни вещества.

Материал и методи: Изследвани са 63 ученици, от СУ «Иван Вазов», гр. Бургас, на възраст 13-16 години, през месец март, 2022 г. Използваните методи са документален – проучване на литературни източници и социологически – пряка анонимна анкета.

Резултати и заключение

Резултатите от проучването показаха недостатъчни знания и разбиране на вредата от употреба и злоупотреба на наркотици сред учениците от горните класове. Според 87%от респондентите употребата е опасна, но 13% считат, че използването им е безопасно. От изследваните 33% биха опитали наркотични вещества. Водещият мотив за това е любопитството при 19%, за 13% от тях е важно да бъдат приети в компанията. При 15% от запитаните приемането на наркотици е поради това, че са били пияни, а 7% - като причина изтъкват самотата. Около половината ученици познават хора, предлагащи или употребяващи наркотици, като този процент е по-висок при учениците от горните класове. Местата, на които се продават субстанции са най-вече на купоните - 31%, около училището - 4%, останалите не знаят къде. Като най-популярен наркотик респондентите посочват марихуаната – 62%, следвана от екстази – 16%, хероин – 13%, други - 12%, като 24% са отговорили, че не знаят. Знанията на учениците за последствията от употребата на наркотици нарастват с възрастта - при 72%, 19% - нямат представа, а 15% знаят малко за усложненията. Тийнейджърите показват непознаване на проблема с лечението на зависимостта към наркотици, като 26% считат, че отказването става без специализирана помощ. Половината от респондентите посочват, че волята е достатъчна за решаване на проблема.

Изводът, който се налага е, че информирането на подрастващите за вредата от наркотиците е недостатъчна и неадекватна и обучението трябва да започне в начална училищна възраст.

Съвременното виждане за превенцията поставя много по-голямо ударение върху селективната превенция. Тя е насочена върху отделни субпопулации от млади хора, проявяващи определени черти, които са научно-практически доказано свързани с повишен риск от развиването на проблемна употреба на наркотични вещества.

ХРАНЕНОТО В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ – СУБЕКТНА ПОЗИЦИЯ НА МАЙКИТЕ

Филка Костадинова,
научен консултант ст. преп. Петя Стефанова
petiastst@abv.bg

**Катедра „Здравни грижи”, Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, Бургас,
ФОЗЗГ**

Въведение: В ранната детска възраст се формират хранителните навици, които се запазват обикновено през целия живот. Изграждането им започва буквално още от раждането. Кърменето и здравословното хранене на малките деца имат решаваща роля за нормалния им растеж, развитие и добро психично здраве. Водеща роля в здравното възпитание и избор за здравословно хранене при децата имат възрастните, отговорни за отглеждането им – родители, учители, медицински специалисти. Майката е тази, която поставя основите на този процес и нейната здравна култура по проблема, би довела до резултати за правилни избори на поведение и хранене от подрастващите.

Цел и задачи на проучването: Цели на проучването са познанията и нагласите на майки от различни етнически и социални групи за здравословно хранене на децата им, за последиците от грешни избори, а и да се повиши здравната осведоменост на родителите по проблема. Задачите са свързани със събирането, обработването, представянето на данни и обучителни беседи за постигането на целта.

Материали и методи: Изследователският процес е проведен в периода 27.04.-04.05.2022г. в село Габър и градовете Бургас и София /кв. Факултета/, като за целта са използвани документален, социологически и статистически методи с 86 респонденти от различни икономически групи и етническа принадлежност. Анкетното проучване е проведено от студентка четвърти курс от специалност „Медицинска сестра” и съчетано с профилактичен преглед от педиатър, който любезно предостави резултатите от прегледите за публикуване в доклада.

Резултати и заключение: 62,79% от майките са от ромски произход с ниска степен на образование и 92,59% от тях не са посещавали редовно женска консултация през бременността и никога не са обучавани за детско хранене. 72,09% от децата са били кърмени с различна продължителност, като най-голям е броят на групата от шест месеца до една година. Захранването при повечето от децата е започнало след шестия месец, но в групата от ромски произход не е осъществено по съвременните научнообосновани теории за здравословно хранене /консумирани са кроасани, вафли, шоколад, колбаси, приготвени за възрастните членове на семейството храни и др./. 29,63% от децата не приемат ежедневно зеленчуци и плодове. В резултат от нерационалното хранене при респондентите деца се установяват кариеси /при 37,04 %/, алергии /при 25,93%/, боледуват шест-седем пъти годишно от вирусни заболявания /59,26%/. Положителен факт е, че нито едно от децата не е с наднормено тегло или затлъстяване, но при 18,52 % от тях на възраст от 2 до 6 годишна възраст теглото и ръста им са на долната граница по статистическата скала за физическо развитие. Майките с ниска образователна степен нямат познания за здравословно хранене и не са запознати с хранителните потребности на децата от различни възрастови групи.

Здравословното хранене е детерминанта на здравето. Здравното възпитание на детето започва от неговото раждане и всеки, който е натоварен с отговорността да се грижи за него има важна роля за формиране на здравословни навици и поведение. За да се утвърди тенденция за здравословни избори, свързани с храненето медицинските специалисти са тези, които откриват дефицита в познанията на родителите и следва да ги обучават за да активират тяхната субектна позиция по проблема.

САМОСТОЯТЕЛНА КОНСУЛТАЦИЯ ОТ АКУШЕРКА – ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

Михаела Григорова, Мелиса Мехмед, Марияна Желязкова, Зл. Денева
zlatinadeneva@abv.bg

Катедра „Здравни грижи”, Факултет по обществено здраве и здравни грижи

Въведение: Една от основните дейности на акушерката е консултативната, която е насочена към оказване на ефективни пренатални и постнатални грижи. Създаването на самостоятелни консултации от акушерки, става възможно след промени в българското законодателство. Приетата Наредба за Единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалност „Акушерка“ и Наредба №1 от 8 февруари 2011 г. за професионалните дейности, които акушерките могат да извършват по назначение или самостоятелно, дават право на акушерката да проследява нормална бременност и да оказва грижи за майката и новородени деца до 45-ия ден.

Актуалност и значимост на проблема. Запазване на бременността и здравето на бъдещата майка, предотвратяване на усложненията, раждане на здрав и жизнеспособен плод, както и грижи за майката и новороденото дете е основен приоритет в здравеопазването. От друга страна, е от значение да се утвърди автономността на акушерката като се възстанови една грижа, забравена, но доказала се във времето - акушерската грижа в консултирането на бременни жени и родилки.

Цел и задачи на изследването: Да се изследва необходимостта от разкриването на самостоятелни структури от акушерки, да се проучат нагласите на бременните жени, да се проучат възможностите и перспективите от разкриване на консултация.

Материал и методи: в периода 01.04. - 30.04.2022 г. е проведено доброволно, анонимно анкетно проучване.

Обхват на изследването са 40 родилки преминали през родилно отделение на УМБАЛ „Дева Мария“, гр. Бургас.

Предмет на изследването е потребността на бременните жени и родилки от оказване на акушерски грижи.

Обектът на изследване са техните желаяния, преживявания, чувства, нагласи, страхове, мотиви.

Резултати и заключение: на базата на резултатите от проучването могат да се направят следните изводи:

- 62,5% от анкетираните родилки са на възраст 25-35 години;
- 65% са с висше образование;
- 40% са омъжени; 55% са неомъжени, но живеят във фактическо съжителство с партньора си, а 5% са самотни майки;
- За 67,5% това раждане е първо, за 30% за второ, а за 2,5% е трето или поредно;
- 15,4% са били посетени от акушерка в дома след раждането на първото дете, а 84,6% не са били;
- 92,5% от анкетираните са посещавали Женска консултация;
- Женската консултация е провеждана само от акушер-гинеколог при 65% от анкетираните;
- В Женска консултация основно е било обяснявано за документацията /62,5%/; грижи за бебето след раждане /20%/; кърменето /20%/; затруднения при кърмене /10%/;

Анкетираните очакват с позитивна нагласа създаването на самостоятелна консултация от акушерка, 92,5% от анкетираните биха се възползвали от нея. 87,5% от родилките желаят да бъдат посетени в дома след раждането от акушерка и да им се дадат съвети за следродилния период, както и съвети за отглеждане на детето.

COVID-19 И СИНДРОМЪТ НА РАЗБИТОТО СЪРЦЕ

Сашо Емилов, студент по Медицина, 4-ти курс – МУ Пловдив

Елена Атанасова, студент медицинска сестра, 2 курс – МУ Пловдив

Научни консултанти: Р. Кацарска - МФ, Даниела Танева - ФОЗ, Ангелина Киркова - МИБЕО, МУ - Пловдив

Резюме: Години на изследвания, основани на пола показват, че по отношение на сърдечните заболявания, половите различия изобилстват. Един поразителен пример е временното сърдечно заболяване, известно като Такоцубо кардиомиопатия, известно още като синдром на разбито сърце, описано за първи път през 1990 г. в Япония. Повече от 90% от съобщените случаи са при жени на възраст от 58 до 75 години. Изследванията показват, че до 5% от жените, които имат сърдечен удар, всъщност имат това заболяване. Повечето хора се възстановяват без дългосрочно увреждане на сърцето. В условията на настоящата пандемия учените установяват повишаване честота на Такоцубо кардиомиопатия както в общата популация, така и при пациенти с COVID-19. Предложените механизми за връзката включват генерализирано повишаване на психологическия дистрес, цитокинова буря, повишени симпатикови реакции при пациенти с COVID-19 и микроваскуларна дисфункция. Тъй като пандемията продължава, лечението на COVID-19 като системно състояние е наложително, като нарастването на синдрома на такоцубо бележи значително въздействие на новия коронавирус./1/При 24 пациенти инфектирани с COVID-19 е доказано развитие на Такоцубо кардиомиопатия. Други двама пациенти без COVID-19- развиват такоцубо кардиомиопатия поради емоционалния стрес, свързан с глобалната пандемия. Средната възраст на пациентите е 67,19 г и 16 са жени. Болка в гърдите е докладвана само при десет пациенти , а ST-елевация е наблюдавана при 11 пациенти. Съобщени са пет смъртни случая. Кардиомиопатията на Takotsubo е рядка, но все по-често съобщавана обратима кардиомиопатия, която може да се наблюдава при пациенти с инфекция с COVID-19 и диагнозата трябва да се търси активно при тези пациенти./2/"Синдромът на разбитото сърце“ се определя като силен емоционален или физически стрес. Терминът "такоцубо" е от японското име на капан за октоподи (tako tsubo), чиято форма е като апикалното балониране на лявата камера по време на систола. При 70% от случаите е свързана със силен стрес, внезапно спадане на кръвното налягане, сериозно заболяване, операция или медицинска процедура, силна болка, домашно насилие, астматичен пристъп и др. Поради това се смята, че заболяването има неврогенен произход.

Ключови думи: COVID-19, Такоцубо кардиомиопатия, синдром на разбито сърце

<https://www.svhhearthealth.com.au/conditions/takotsubo-cardiomyopathy#section-1>

<https://www.health.harvard.edu/heart-health/takotsubo-cardiomyopathy-broken-heart-syndrome>

<https://www.puls.bg/aktualno-c-6/sindrom-na-razbitoto-srtse-ili-stres-indutsiranata-kardiomiopatiia-n-20702>

Shah RM, 1.Shah M, Shah S, Li A, Jauhar S. Takotsubo Syndrome and COVID-19: Associations and Implications. Curr Probl Cardiol. 2021 Mar;46(3):100763. doi:

10.1016/j.cpcardiol.2020.100763. Epub 2020 Dec 11. PMID: 33360674; PMCID: PMC7732220.

John K, Lal A, Mishra A. A review of the presentation and outcome of takotsubo cardiomyopathy in COVID-19. Monaldi Arch Chest Dis. 2021 Mar 23;91(3). doi:

10.4081/monaldi.2021.1710. PMID: 33759445.

ОТГОВОРНОСТИ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА ПРИ ПАЦИЕНТИ СЪС ЗАХАРЕН ДИАБЕТ

Елена Атанасова, студент медицинска сестра, 2 курс – МУ Пловдив

Сашо Емилов, студент по Медицина, 4-ти курс – МУ Пловдив

Научни консултанти: Даниела Танева, Ангелина Киркова, Р. Кацарска
МУ - Пловдив

Въведение. Захарният диабет е социално-значимо, хронично, метаболитно заболяване, от което боледуват над 300 милиона души по света. Техният брой непрекъснато нараства. Всяка година 7 милиона души се разболяват от диабет, от които 70 000 са деца.

Същност. Захарният диабет тип 1 е хронично автоимунно заболяване, което се характеризира с инсулинова недостатъчност, водеща до повишаване на кръвната захар.

При захарен диабет тип 2 панкреасът отделя хормона инсулин, но секрецията му е недостатъчна или самите клетки не отговарят на действието му. Това състояние се нарича инсулинова резистентност.

Рискови фактори. Наследственост, възраст, затлъстяване, хипертония, дислипидемия, сърдечно-съдово заболяване

Клинична картина- загуба на тегло, силна жажда, сухота в устата, често уриниране, астения, нарушение на зрението, кожни и генитални инфекции, трудно заздравяващи рани.

Усложнения: диабетна нефропатия, диабетна ретинопатия, диабетно стъпало

Отговорности на медицинската сестра – здравно – просветна дейност – хранителен режим, двигателен режим, превенция на диабетното стъпало, контролиране на кръвната захар. Необходимо е адекватно лечение, проследяване и обучение на пациента, което е насочено към недопускане на усложнения в хода на заболяването.

Ключови думи: диабет, медицинска сестра, превенция

Източници:

<https://www.omed.bg/Tri-stypki-za-preventsia-na-diabet-tip-2>

<https://medpedia.framar.bg/>

https://zdravalnik.bg/diebetes/?gclid=EAIaIQobChMIsayk5uLC9gIVmLp3Ch0w1gsqEAAAYASAAEgLDnvD_BwE

ЗНАЧИМОСТ И ВЛИЯНИЕ НА УЕЛНЕС КУЛТУРАТА НА РАБОТНОТО МЯСТО

Йовена Янчева, Елена Куршумова, доц. Светла Шопова
Катедра „Рехабилитационна и морска медицина“, svemix@abv.bg

Факултет по обществено здраве и здравни грижи – Бургас
Университет „Проф.д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: Уелнес въздействията оказват благоприятно влияние върху шестте сфери на човешкия живот – физическа, емоционална, духовна, интелектуална, професионална и социална. Уелнес културата обхваща всички сфери – кариера, социално общуване, физическо и интелектуално развитие, емоционално състояние и е насочена към изграждането на хармония и баланс между нуждите и заобикалящия свят чрез спорт, релакс, балансирано хранене, забавления, емоции, позитивни взаимоотношения и не на последно място позитивна и стимулираща работна среда. Настоящият доклад определя въздействието и ролята на уелнес практиките върху мотивацията и продуктивността на заетите. Уелнес на работното място е всяка дейност, която промотира здравето или организационна политика, разработена с цел да подпомага здравословния начин на живот на работното място. Актуалността се определя от необходимостта от търсене на адекватни решения на проблема, свързан с повишения стрес и натовареност в работната среда и произтичащите негативни влияния върху благосъстоянието на организациите.

Целта на настоящата разработка е акцентирание на положителния ефект от внедряване на корпоративни уелнес програми, водещи до подобряването на физическото, психическото и социалното благосъстояние на служителите.

Материал и методи: Чрез документален метод са анализирани специализирани литературни източници (на кирилица и латиница) за проучване на разглежданата проблематика.

В доклада са представени някои основни тенденции и организационната култура на високотехнологичните фирми с по-нестандартно мислене, като и организацията и добавената стойност както за корпорациите и така и за служителите.

Заключение: Съществува положителна връзка между благосъстоянието на заетите лица и добрите бизнес резултати. Здравите и щастливи служители, обикновено имат по-високи нива на производителност, следователно ползват от прилагането на уелнес програми надхвърлят разходите. Посредством уелнес практиките служителите по-лесно се справят със стреса и натовареността на работното място, като целят постигането на баланс и емоционална стабилност и са фактор за по-висока мотивация, продуктивност и удовлетвореност на работното място.

Корпоративните уелнес програми са създадени, за да подпомогнат и мотивират цялостен подход към здравето на служителите, като създават организационна здравна и уелнес култура.

Ключови думи: Уелнес на работното място, Служители, Благосъстояние, Мотивация

ОСОБЕНОСТИ НА ПРОТИЧАНЕТО НА COVID-19 ПРИ ЖЕНИТЕ

Владлена Вишиванюк, доц. д-р Антоанета Грозева, дм
Катедра „Здравни и фармацевтични грижи“
e-mail: antoaneta.grozeva@gmail.com

Медицински колеж, Университет“Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: Анализът на статистическите данни при COVID-19 в повечето страни показва, че сред всички възрастови групи над 20 години смъртността при мъжете е на по-високо ниво, отколкото при жените. Мъжете са по-уязвими към SARS-CoV-2, а смъртността в някои страни е с 50% по-висока от жените. В тази връзка представлява интерес да се проучат различията между двата пола при протичането на COVID-19.

Целта на изследването е да се установи в достъпната литература причината за половите различия при протичането, усложненията и смъртността при COVID-19.

Материали и методи: Публикуваните клинични статии бяха търсени с помощта на следните термини: COVID 19, тежест, смъртност, съпътстващи заболявания, естрогени, прогестерон, генетика.

Резултати и заключение: Проучването показва, че има полови различия в протичането и смъртността при COVID-19 в полза на жените. Същевременно определени групи пациентки - бременни жени, жени в постменопауза, пациентки със синдром на поликистозни яйчници, са по-податливи на инфекцията и смъртността се изравнява с тази на мъжете. Жените имат генетичното предимство да имат две X хромозоми и мозайка от X-свързани гени, включително повече от 60 гена за имуен отговор. Мъжете имат само една X хромозома, наследена от майката. Рецепторите на естрадиола и прогестерона се експресират във всички имунни клетки, действайки като транскрипционни регулатори на клетъчната функция. Рискът от смърт сред жените над 50-годишна възраст с COVID-19, получаващи терапия с естрадиол, се намалява също с повече от 50%.

Заключение: жените имат биологична защита срещу короновиралната инфекция, което се дължи на тяхната генетична и хормонална имунна защита.

Ключови думи: COVID-19, естрогени, прогестерон, генетика, смъртност

КИНЕЗИТЕРАПИЯ ПРИ СУБТРОХАНТЕРНА ФРАКТУРА В РАНЕН СЛЕДОПЕРАТИВЕН ПЕРИОД

Иванка Ковачева – Илиева,

доц. д-р Антоанета Грозева, дм, гл.ас.д-р Гергана Ангелова-Попова, доц. д-р Симеон Рибегин
Катедра: „Здравни и фармацевтични грижи“

e-mail: ivanka.ilieva74@abv.bg

Медицински колеж, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“-Бургас

Въведение: Субтрохантерните фрактури представляват сериозен медико-социален проблем, засягащ предимно възрастните и стари хора. Тези фрактури се дефинират, като фрактури на проксималната част на бедрената кост, при които фрактурната линия минава на около 5 см. под малкия трохантер. Тъй-като страдат по – често възрастни и стари хора, е необходимо кинезитерапевтичното поведение през ранния следоперативен период, да бъде насочено към намаляване на субективните оплаквания, предпазване от усложнения и максимално ранно вертикализиране.

Цел на проучването е да се проследи ефекта от приложението на комплексна кинезитерапевтична програма в ранен следоперативен период при пациент със субтрохантерна фрактура

Задачи: Увеличаване на силата и издръжливостта на мускулите на долните и горните крайници, подобряване на кръво- и лимфообръщението, вертикализация и обучение в ходене с помощни средства, подобряване на координацията, повлияване на психо-емоционално състояние, предпазване от усложнения, обучение на пациента в ходене с помощни средства и самостоятелни упражнения.

Материал и методика: Обект на проучването е пациентка на 57 годишна възраст получила травма при битов инцидент. Извършено е оперативно лечение с открита репозиция, поради пертрохантерна фрактура на лява бедрена кост. След направен патокинезиологичен анализ и определен рехабилитационен потенциал на пациента бе проведена комплексна кинезитерапевтична програма включваща – дихателна гимнастика, изометрични мускулни контракции, криотерапия, продължителни пасивни движения на „Артромод“, активно-асистирани и активни упражнения, постепенна вертикализация, обучение в ходене с помощни средства

Резултати: В резултат от проведената терапия, постигнахме следните резултати: намаляване на болката и отока, функционално увеличаване на обема на движение възстановяване на мускулната сила и тонус, възстановяване на обема движения на оперирания крайник, вертикализация и самостоятелно ходене.

Изводи: Максимално ранното включване на изометрични упражнения за бедрените и седалищни мускули, както и пасивните движения проведени на „Артромод“, намаляват значително болковата симптоматика, увеличава се обема на движение и позволяват ранна вертикализация и обучение в ходене, което е предпоставка за постигане на максимално добри терапевтични резултати в късния следоперативен период.

Ключови думи : Субтрохантерна фрактура, кинезитерапия, Артромод

ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА РАННА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ПРИ ПАЦИЕНТ ДИАГНОСТИЦИРАН СЪС СИНДРОМ ГИЛЕН-БАРЕ

Никита Юшков, Расим Касим Юсеин, ас. Роман Корниенко

Катедра: „Здравни и фармацевтични грижи“

e-mail: krn2020@abv.bg

Медицински колеж, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“-Бургас

Въведение: Към настоящия момент синдромът на Гилен-Баре се определя, като един сериозен медико-социален проблем, засягащ периферната нервна система с богата клинична картина. Често пациентите страдат от вели парези, сетивни промени, вегетативни разстройства, хипофункция на жизнено важните центрове на дишането и сърдечната дейност, като съществува и риск от летален изход. Освен това последни проучвания го определят и, като едно от най-тежките възможни усложнения след прекарана COVID-инфекция. **Цел** на проучването е да се проследи ефекта от приложението на комплексна рехабилитационна програма при пациент със синдром Гилен-Баре в ранния рехабилитационен период.

Задачи: увеличаване на издръжливостта на мускулите, подобряване на кръво- и лимфообръщението, вертикализация и обучение в ходене с помощни средства, подобряване на координацията, повлияване на психо-емоционално състояние, предпазване от усложнения, обучение на близките на пациента в правилни техники за обгрижване.

Материал и методика: Обект на проучването е мъж на 44 години, постъпил в СБР «Бургаски минерални бани» ЕАД, 14 дни след изясняване на диагноза по повод слабост, замайване, нестабилност. При постъпването пациентът е с пареза на долни крайници, нарушена координация, значително намалена мускулна сила на долни крайници, невъзможност за самостоятелна вертикализация и придвижване. Състоянието на пациента е обективизирано с ММТ, тест на Бартел. Въз основа на установения дефицит е разработена комплексна рехабилитационна програма с цел максимално възможно възстановяване на пациента, включваща упражнения за координация, обучение в ходене с помощни средства, засилване на мускулите на долни крайници, обучение в ДЕЖ и подобряване на психо-емоционалния тонус и мотивация. Рехабилитационната програма е прилагана за период от 17 дена, четириразово по 60-минутни сесии с продължителни почивки.

Резултати: В резултат на проведената комплексна рехабилитационна програма, пациентът усвои самостоятелна вертикализация до седеж, подобри се координацията, силата и издръжливостта на мускулите. Пациентът подобри независимост при редица активности.

Изводи: Прилагането на рехабилитационна програма в ранния период допринася за повишаване на психо-емоционалния тонус и мотивацията, както и увеличаване на двигателната функция, изразена със самостоятелна вертикализация до седеж, придвижване с количка, възстановяване на силата и издръжливостта на долни крайници и подобряването на независимостта и качеството на живота.

Ключови думи: синдром на Гилен-Баре, рехабилитация, вяло-паретичен синдром.

РЕХАБИЛИТАЦИОННА ПРОГРАМА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПРИ АБДОМИНАЛНА ПЛАСТИКА

Деница Стефанова, Даниела Пенкова, Ирена Станева,
Доц. д-р Йордан Гавраилов
Катедра „Здравни и фармацевтични грижи“, therapy@abv.bg

Медицински колеж – Бургас
Университет „Проф.д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: При възрастните хора се откриват различни вродени и придобити коремните хернии, предизвикващи определени усложнения. Коремните хернии се срещат значително често. Това е една от най-разпространените по честота операции в абдоминалната хирургия - около 10-21% от всички оперативни интервенции. Медицинската рехабилитация е основен метод за възстановяване и фактор за намаляване на усложненията при такива състояния.

Целта на настоящата разработка е навременно прилагане на индивидуална рехабилитационна програма за възстановяване при абдоминална пластика и профилактика на усложнения, най-често рецидивирание на хернията.

Задачи за постигане на целта: да се изготви кинезитерапевтичен комплекс, да се постигне общо укрепване на организма, в частност на абдоминалната мускулатура и предпазване от образуване на региден цикатрикс, предпазване от усложнения, да се подобрят функциите на сърдечно съдова и дихателна система, създаване на web страница за запознаване на пациентите с методическите указания, които трябва да се изпълняват в ранния и късния следоперативен период.

Материал и методи: Обект на нашето изследване е пациент на 45 години от град Бургас. На 35 годишна възраст е установена вентрална коремна херния по linea alba. Проведена е операция с пластика чрез "платно" от изкуствена материя. Операцията е извършена в болница "Бургас мед" в град Бургас. Болничният престой е 7 дена, като се провежда специална рехабилитационна програма. За целите на проучването и обективизирането на резултатите се проведе функционално изследване на дишането и пулсоксиметрия. Рехабилитационната програма в ранния и късния постоперативен период включваше поетапно: дихателни упражнения, изометрични упражнения, лечебен масаж, обучение в ДЕЖ, лечение чрез положение, активни упражнения за долни крайници, упражнения за правилна стойка, много щадящи упражнения за коремната мускулатура. Дадоха се методически указания за използване на колан и лимитиране на вдигането на тежести по седмици.

Резултати: в резултат на 8 седмична редовна програма се наблюдава значително подобрение в поддържането на правилна стойка, укрепване на абдоминалната мускулатура, подобряване функцията на сърдечно-съдовата и дихателна система. Пациентът успешно се върна на работа - ресоциализация.

Заклучения: прилагането на съвременна рехабилитационна програма при абдоминална пластика успешно профилактира появата на рецидиви и предотвратява усложнения на храносмилателната система. Обучението на пациента в правилното изпълнение на подходящи за определените периоди, упражнения, се постигат още добри резултати.

Ключови думи: абдоминална пластика, кинезитерапия, масаж, профилактика на рецидивите.

ДИАГНОЗА „TALIPES EQUINOVARUS“ – ЛЕЧЕНИЕ И ПАЛИАТИВНИ ГРИЖИ

Мария Драгомирова

ас. д-р Марина Янева

Катедра „Физиология, химия и биохимия“

e-mail: marinaianeva@abv.bg

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас

Въведение: *Talipes equinovarus*, наричано още късостъпие, представлява група вродени деформации на долния крайник, които обикновено са налични още при раждането. Характеризират се със сложно, неправилно подравняване на стъпалото, включващо меки и костни структури в задната, средната и предната част. Скъсените сухожилия обуславят външната проява на деформацията: ходилото на детето е обърнато навътре, а петата сочи нагоре. Честотата на заболяването е два пъти по-често (2:1) при мъжете, отколкото при жените. В 50% от случаите засягането е двустранно. В литературата съществуват данни, че заболяването се среща най-вече при първородни момчета.

Цел и задачи: Целта на настоящето проучване е да покаже анатомичните изменения в структурата на опорно-двигателния апарат на подбедрицата и ходилото в хода на консервативното и оперативно лечение, както и да акцентира върху ролята на палиативните грижи за детето и родителите.

Материали и методи: Представяме клиничния случай на пациентът Х, проследявайки развитието му в пренатален, постнатален и постоперативен период. След рутинен пренатален преглед в 19 гестационна седмица, майката е насочена към 3D ехография, където е поставена диагнозата *двустранен talipes equinovarus*.

Резултати: Вроденият *Talipes equinovarus* е често срещано, но малко проучено нарушение на развитието на долния крайник.

Неизменна част от лечението на всяко едно заболяване са палиативните грижи за пациента. Те се предоставят от медицинския персонал и всички други участници в процеса на лечение с цел минимализиране на страданията на пациента и оптимизиране на резултатите

Заклучение: Вероятно има повече от една различни причини, фактори които могат да действат и в комбинация, за да доведат до поставянето на тази диагноза. Медицинското лечение и палиативни грижи за новородено с *talipes equinovarus* започват още на 1 - седмична възраст.

ПЪРВИЧНИ МОЗЪЧНИ ТУМОРИ - СИМПТОМАТИКА, ДИАГНОСТИКА И ТЕРАПЕВТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Е. Лалева, К. Минкова, М. Михайлова,
д-р С. Чавдаров, д-р Ст. Шишков, д-р Св. Тодоров

Катедра „Анатомия, хистология и ембриология, патология”, dr.kilic@abv.bg
Медицински факултет
Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас

Въведение: Интракраниалните тумори представляват абнормно неконтролирано развитие на клетките от нервната система, от менингите и от всички клетъчни структури в мозъка. Етиологията на неопластичните процеси в мозъка е разнообразна, като $\frac{2}{3}$ от интракраниалните тумори са злокачествени, а останалите $\frac{1}{3}$ са доброкачествени, и двата пола за засегнати приблизително еднакво. Познати са около 150 вида мозъчни тумори, които основно се делят първични и метастатични. Първичните биват глиомни (от глиалните клетки) и неглиомни (от не-глиални клетки или от поддържащи тъкани). Според класификацията на СЗО/2007г./ има лекостепенни - WHO Grade I и WHO Grade II, и високостепенни - WHO Grade III и WHO Grade IV. Основната симптоматика включва общомозъчни симптоми като - главоболие, епизодични гадене и повръщане, и огнищни такива - конвулсивни пристъпи, нарушение в равновесието и двигателната система, зрителни смущения, промяна в сензитивността и налична слабост в крайниците. При наличие на неопластичен процес в мозъка симптомите варират според топографията на образованието и са индивидуални за всеки пациент.

Цел: За цел на настоящата разработка е разясняване на важността от локализацията на неопластичния процес, проследяване на симптомите, които се развиват за един месец, намаляване на обема на тумора, отстраняване на видимия тумор, където това е възможно, и точно хистологично определяне на вида на тумора.

Материали и методи: Начините за диагностика на интракраниален тумор са няколко и целят прецизното определяне на неопластичния процес. На първо място е наличната симптоматика. Като образни методи се използват КТ, ЯМР, ПЕТ скенер, мозъчна ангиография и ехография. Хистологичната диагностика се извършва след вземане на биопсия и изследването на взетия материал за хистологична верификация и типизиране на туморната формация.

Резултати: Лечението на първичните мозъчни тумори е строго индивидуално. При някои пациенти с нискостепенни глиомни е възможно да не се предприема оперативна намеса, а да се следи състоянието на пациента и дали туморът ще започне да се увеличава и да води до изразена симптоматика. С оперативна неврохирургична намеса се цели да се отстрани по-голямата част от тумора, да се вземе биопсия и да се намали притискането на мозъка от туморното образование. Опциите за лечение включват още и лъчелечение и химиотерапия.

Заклучение: В голям процент от случаите глиомните тумори са високостепенни и правилното им диагностициране и последвалото терапевтично поведение са от изключително значение за пациента. Съществено е и обсъждането с пациента на всяка стъпка от диагностиката до лечението и терапията, за да знае какво се случва и защо.

Ключови думи: първични мозъчни тумори, глиомни тумори, неопластичен процес, мозък

IN VITRO ОПЛОЖДАНЕ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА XX ВЕК

Милена Илиева, Моника Тодорова

Гл. ас. д-р Веселина Мерхар, Катедра „Биология, медицинска генетика,
микробиология“, Email: merhar88@yahoo.com

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: *In vitro* оплождането (IVF) е асистирана репродуктивна технология, при която се извършва оплождане на една или няколко яйцеклетки извън тялото на жената, като след това получените ембриони се връщат обратно в матката. Прилага се при жени, които страдат от запушени или отсъстващи маточни тръби; двойки, при които мъжкият партньор има нисък брой сперматозоиди или в случаите на продължително лекуване на безплодието, без това да доведе до бременност. В зависимост от причината за липса на забременяване различаваме класическо *in vitro* оплождане и ICSI (intracytoplasmic sperm injection). В класическия случай, една или няколко яйцеклетки се събират със сперматозоидите на партньора в изкуствена среда за да се оплодят. Във втория случай (ICSI) единичен сперматозоид се инжектира в яйцеклетката. Този метод се прилага в случай на влошени спермални показатели на партньора.

Цел и задачи: Настоящото изследване е обзор на постиженията в областта на *in vitro* технологията като се концентрира върху класическото *in vitro* оплождане. Задачите, които си поставихме са: проучване на литература относно *in vitro* оплождането; причините водещи до неуспех при някои двойки, както и възможните рискове, които тази процедура крие.

Материал и методи: Етапите на IVF процедурата понастоящем прилагана в клиниките за асистирана репродукция са: (1) хормонална стимулация за образуване на голям брой яйцеклетки; (2) фоликулна пункция (аспириране на яйцеклетките от яйчниците); (3) отдаване на семенна проба, която се използва за оплождането; (4) сливане на половите клетки в подходяща хранителна среда в лабораторни условия (признак за оплождане е наличието в яйцеклетката на два пронуклеуса, мъжки и женски) и (5) ембриотрансфер (вносяне на ембрионите в матката през цервикалния канал). Особено важно е внимателното наблюдение и оценка на делението в оплодените яйцеклетки (зиготи). Правилно развиващият се ембрион преминава през три стадия бластула (8 клетки); морула (12-16 клетки) и бластоцист (около 110 клетки). Ембриотрансферът може да стане в стадий бластула на 3-ия ден след пункцията или в стадий бластоцист (4 – 5 дни след пункцията).

Заклучение: IVF е революционен метод в медицината, който дава възможност на семейства с репродуктивни проблеми да създават потомство. 40 години след раждането на първото *in vitro* бебе този метод продължава да се усъвършенства с въвеждането на различни технологии и иновации като: замразяване на яйцеклетки, сперматозоиди или ембриони за бъдеща бременност. От своето зараждане, обаче, *in vitro* оплождането е причина за редица морални, етични и религиозни противоречия, част от които също са предмет на настоящия доклад.

ICSI И IMSI ОПЛОЖДАНЕ

Ева Тодорова, Стела Миндова

Гл. ас. д-р Веселина Мерхар, Катедра „Биология, медицинска генетика, микробиология“, Email: merhar88@yahoo.com

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: Процедурата ICSI (Intracytoplasmic sperm injection) е сходна с класическото *in vitro* оплождане, с тази разлика, че с помощта на микроманипулаторна система в цитоплазмата на яйцеклетката се инжектира един-единствен сперматозоид. IMSI (Intracytoplasmic morphologically selected sperm injection) процедурата е подобрена версия на ICSI, при която сперматозоидите се наблюдават и селектират под много голямо микроскопско увеличение (x 6000). Тази техника позволява да се открият дефекти, които остават скрити при стандартно използваното ниво на увеличение (x200 - x400). Двата метода са все по-често използвани в асистираната репродукция, тъй като осигуряват по-сигурно и надеждно оплождане на яйцеклетките в случаите на мъжки стерилитет.

Цел и задачи: Целта на настоящото изследване е да се направи литературен обзор на методите ICSI и IMSI. Задачите, които си поставихме са: проучване на литература относно същността на ICSI и IMSI оплождането, рисковете и предимствата на двата метода, както и разликите с класическото инвитро оплождане (IVF).

Материал и методи: Основният подход за осъществяване на ICSI/IMSI процедурата е следният: Под голямо микроскопско увеличение се избира сперматозоид с правилна форма и размери, за да бъде инжектиран в цитоплазмата на яйцеклетката. По-добрата визуализация при IMSI дава възможност за много по-прецизна селекция на сперматозоидите, като се съди по липса

та на дефекти по отделните им части (главичка, шийка и опашка). След фазата на селекция на сперматозоидите, процедурата по оплождането при IMSI и ICSI е идентична, а именно: Яйцеклетката се подлага на лека ензимна и механична обработка с цел разрушаване на външния слой от кумулусни клетки. Това улеснява преминаването на микроиглата през обвивката и мембраната на яйцеклетката и инжектирането на сперматозоида в цитоплазмата ѝ. Резултатът от оплождането се вижда на следващия ден като се съди за наличието на мъжки и женски пронуклеус. Оплодените яйцеклетки (зиготи) се наблюдават и оценяват през следващите 3 до 6 дни, след което нормално развиващите се ембриони се прехвърлят в матката.

Резултати и заключение: През последните години постигнатите бременности при двойки с различни типове и причини за стерилитет са се увеличили значително, поради използването на най-съвременните допълнителни техники и методи за асистирана репродукция. ICSI и IMSI са два такива метода, които увеличават успеха от постигането на бременност при двойки където мъжкият фактор са стерилитет е решаващ. Въпреки високия процент на оплождане, обаче, тези методи водят и до по-голям риск от спонтанни аборти или деформации у новородените.

“THREE-PARENT IVF” – ИНОВАТИВЕН МЕТОД В АСИСТИРАНАТА РЕПРОДУКЦИЯ

Веселина Среброва

Гл. ас. д-р Веселина Мерхар, Катедра „ Биология, медицинска генетика, микробиология“, Email: merhar88@yahoo.com

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

Въведение: “Three-parent IVF” или „Зачеване от трима родители“ е иновативен метод, който позволява да се избегне предаването на митохондриални, генетични заболявания в потомството. Тези заболявания се дължат на мутации в митохондриалната ДНК на яйцеклетката, които могат да доведат до мускулна дистрофия, загуба на контрола над движенията, захарен диабет и епилептичен синдром . От своя страна тези клинични изяви водят до бъбречна недостатъчност, сърдечни заболявания и в по-тежки случаи смърт в ранна или детска възраст. Митохондриалните заболявания придобиват все по-голяма популярност и до момента за тях няма специфично лечение. По настоящем се разработват различни подходи, които биха могли да помогнат на жените носещи дефектни митохондриални гени да предадат митохондриални заболявания в потомството.

Цел и задачи: Целта на настоящото изследване и да се направи литературен обзор на метода “Three-parent IVF”, който по наше мнение е най-предизвикателния съвременен метод в асистирания репродукция. Задачите, които си поставихме са: проучване на литература относно различните подходи използвани в “Three-parent IVF” и тяхната ефективност за предотвратяване на митохондриалните генетични заболявания.

Материал и методи: Съществуват няколко подхода за осъществяване на “Three-parent IVF”, но най-ефективен е следният: Яйцеклетката на майката реципиент се опложда със сперматозоида на бащата образувайки зигота. След това пронуклеусите, т.е ядрата на яйцеклетката и сперматозоида преди сливането им, се отстраняват от зиготата и се прехвърлят в донорска зигота, в която пронуклеусите са били отстранени за да отстъпят място на новите. Новата зигота се имплантира в матката на майката реципиент. Тази „реконструирана“ зигота ще съдържа ядрена ДНК на двамата родители, но цитоплазмата (респ. цитоплазмените органели, в това число митохондрии) ще принадлежат на здравата майка, с което се предотвратява възможността за пренасяне на митохондриално генетично заболяване в следващите поколения.

Заклучение: С напредването на медицината методът “Three-parent IVF” ще се усъвършенства и ще направи щастливи много родители, като даде живот на много здрави деца по света. Той, обаче, е предпоставка за редица морални и етични противоречия, които ще бъдат разгледани в настоящия доклад.

РЕГЕНЕРАТИВНА МЕДИЦИНА

К. Минкова, Е. Лалева, М. Михайлова,

д-р Св. Тодоров, д-р Ал. Серафимов, д-р С. Чавдаров, д-р Ст. Шишков

Катедра „Вътрешни болести, фармакология, педиатрия, социална медицина,
медицина на бедствените ситуации, компютърни технологии и латински език”,
svetoslavitodorovbg@gmail.com

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас

Въведение: Регенеративната медицина има потенциал да лекува или замества клетки, тъкани и органи, увредени поради заболяване, нараняване или напредване на възрастта. Областта на регенеративната медицина използва живи, функционални тъкани и прилага инженерни и научни принципи за стимулиране на собствените регенеративни способности на тялото. Обхваща се широк спектър от научни дисциплини – от молекулярна биология и генетика, до имунология и биохимия.

Цел и задачи: Целта на регенеративната медицина е възстановяване или замяна на увредени клетки, тъкани или органи, чрез клетъчни терапии, тъканно инженерство и имуномодулираща терапия, като по този начин се постигат безопасни, сигурни и трайни резултати.

Материал и методи: Системата Rigenera® представлява вземане на пънч биопсия от кожата в малка скрита зона на главата или хрущял от ушната мида, която преминава специална обработка с Rigenera® машина. Получената клетъчна суспензия съдържа хетерогенна група от клетки в активна фаза на клетъчния цикъл със свойствата на стволови клетки. Технологията Sanakin® се използва за получаване на богат на цитокини серум (ACRS), получен от собствената кръв на пациента, който поддържа процесите на регенерация. Полученият серум се инжектира в увредената зона под локална анестезия. Към готовия безклетъчен серум не се добавя нищо и за това е 100% автоволожен.

Резултати: При косопад и андрогенна алопеция при мъже и жени в скалпа се инжектира тъканната микроприсадка, която спира косопада, увеличава броя и плътността на космите в запазените фоликули. Начало на ефекта има след 30 дни, а максимален ефект - от 4 до 6 месеца. Rigenera® и Sanakin® намират успешно приложение при възстановяване на хрущял при „износени“ стави – колянна и тазобедрена, както и продължително обезболяване при различни дегенеративни заболявания на гръбначния стълб. Тези методи се прилагат успешно и в естетичната медицина за лечение на акне и проблемна кожа, трайно и качествено заличаване на белези след операции, травми, изгаряния, изглаждане на бръчки и общо подмладяване на лицето, шията и деколтето.

Заклучение: Това, което прави регенеративната медицина толкова вълнуваща област е осигуряването на лечение на много заболявания, наранявания и генетични състояния. Предимствата на регенеративната клетъчна терапия са, че лекуващият лекар е в състояние да предложи на пациентите си ефективно лечение на всички форми на дегенеративно стареене или възпалителни процеси, което е много добре поносимо и има малко странични ефекти. Кожата се третира чисто биологично и напълно автологично.

Кл. думи: регенеративна медицина, възстановяване, клетъчни терапии, ефективно лечение

ЗАДНА ТРАНСПЕДИКУЛНА СТАБИЛИЗАЦИЯ КАТО МЕТОД ПРИ ЛЕЧЕНИЕ НА ФРАКТУРИ В ТОРАКАЛЕН И ЛУМБАЛЕН ОТДЕЛ НА ГРЪБНАЧНИЯ СТЬЛБ

М. Михайлова, К. Минкова, Е. Лалева,

д-р Ст. Шишков, д-р Св. Тодоров, д-р С. Чавдаров

Катедра „Анатомия, хистология и ембриология, патология”, dr.kilic@abv.bg

Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас

Въведение: Гръбначно-мозъчната травма засяга предимно млада и работоспособна част от населението, поради тази причина притежава изключителни социални и икономически измерения. Около 85% от гръбначно-мозъчните травми в торакален и лумбален отдел са асоциирани с фрактура на прешлен, в резултат на механичното въздействие, в една или друга степен се увреждат различните елементи на гръбначния стълб, гръбначния мозък и коренчета с появата на тежка неврологична симптоматика. Доскоро фрактурата на гръбначния стълб и сериозните му наранявания биха могли да доведат до увреждане и невъзможност за независимо движение. С развитието на науката и технологиите специалистите са разработили наистина уникален метод за укрепване на прешлените, който се нарича транспедикуляция. Използвайки метални конструкции, изработени от титан, хирургът фиксира повредените области на гръбначния стълб. Това дава възможност на пациента да изживее най-пълноценно живота си, както и да се грижи за себе си.

Цел и задачи: Транспедикулната стабилизация е съвременен оперативен метод, осигуряващ стабилитет и интегритет на гръбначния стълб при фрактури в торакален и лумбален отдел. Целта е освен пълна хирургична декомпресия на невралните структури да се постигне и максимална стабилност на увредения сегмент от гръбначния стълб.

Материали и методи: След прецизно направена клинична оценка на неврологичния статус се откриват смущения в зависимост от характеристиката на увредата. Неврологичните симптоми и синдроми се акумулират, фрактурите в торакален и лумбален отдел на гръбначния стълб се оценят по множество класификации. Прилагат се неинвазивни образнодиагностични методи-рентгонеографии, компютърна томография и магнитно резонансна томография. Те предоставят необходимата информация за патологичния процес и състоянието на пациента. На база получените резултати се прилага подходящ терапевтичен метод. Характерно за методиката на транспедикулната фиксация е, че се осигурява надеждна фиксация и добра стабилност, осигуряващи нужните предпоставки за оздравителния процес, при минимизирана травма на меки тъкани, максимално запазена вертебралност и интегритет.

Резултати: Оперативното лечение цели декомпресия, репозиция, фиксация, имобилизация. Транспедикулната стабилизация осигурява предимство пред останалите методи на фиксация, по-добра разтегателна сила (дистракция), контрол в сагитална, коронарна и ротационна проекция, дължаща се на повишена стабилност към аксиално, ротационно и огъвачно натоварване, чрез триколонната фиксация. Този метод ограничава високия процент усложнения.

Заклучение: Голям процент от гръбначно-мозъчните травми са в торакален и лумбален отдел на гръбначния мозък. Причините за травматизма са разнообразни. Надежден метод при опретавино лечение е транспедикулната фиксация на гръбначния стълб, която е сложна процедура и може да се извърши само след пълен преглед и със строго ограничен списък от показания.

Ключови думи: *транспедикулна стабилизация, торакален и лумбален отдел, гръбначен стълб, фрактура.*

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ СИНДРОМА НА ПОЛИКИСТОЗНИЯ ЯЙЧНИК И ИНСУЛИНОВАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ

Патрисия Илиева

Ас. д-р Кристилина Илиева, E-mail: kristilinastefanova@gmail.com

**Катедра: „Вътрешни болести, фармакология, педиатрия, социална медицина,
медицина на бедствените ситуации, компютърни технологии и латински език“
Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас**

ВЪВЕДЕНИЕ: Синдромът на поликистозния яйчник (СПКЯ) е метаболитно-репродуктивен синдром, който освен женската полова система, повлиява и инсулиновия метаболизъм в организма. Инсулиновата резистентност (ИР) е част от патогенезата на заболяването.

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ: Целта на нашето проучване е да разгледаме в детайли връзката между инсулиновата резистентност и СПКЯ, да потърсим тенденции в развитието на заболяването и да направим сравнение с чуждестранни проучвания.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ: Чрез анализ на научни проучвания сме изготвили обзорен доклад, който съдържа ключовите моменти в клиниката на заболяването и ролята на хиперсекрецията на инсулин. Разглеждаме методиката на извършване на орално глюкозо-толерантния тест, като метод за диагностика на ИР.

РЕЗУЛТАТИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ: СПКЯ е най-честата ендокринопатия на жените в репродуктивна възраст. В нашия доклад разгледахме различните теории за възникването на ИР и хиперинсулинемията, които действат и като потенциращи фактори на СПКЯ, дори и при пациенти с нормостеничен хабитус. Представяме клиничната картина на заболяването и съпътстващи коморбидности като: дислипидемия и нарушения във въглехидратната обмяна.

ЗАБОЛЯВАНИЯ НА СЛЮНЧЕНИ ЖЛЕЗИ

Габриела Карабойчева, Карина Богданова

**Ас. Цв. Григорова, катедра „Хирургия, акушерство и гинекология, нервни болести, физиотерапия и рехабилитация, УНГ болести“, tsvetelina.grigorova92@gmail.com
Медицински факултет, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас**

Въведение: В разработения доклад ще се запознаем със заболяванията на слюнчените жлези – сиалоаденит и сиалолитиаза. След извършване на обстоен преглед на пациентите в отделение УНГ, УМБАЛ „Бургас“ и потвърждаване на конкретната диагноза се дава възможност за медикаментозно или оперативно лечение.

Цел: Целта на нашето проучване е да се запознаем обстойно с етиологията на заболяванията, рисковите фактори, които предразполагат за развитие на заболяванията сиалоаденит и сиалолитиаза, включително техните симптоми, диагностика и лечение.

Материал и методи: Ще направим съпоставка между информацията от литературните източници и клиничните казуси, предоставени от клиника по УНГ, УМБАЛ „Бургас“, град Бургас.

Резултати: В резултат се установява превес на мъжкия над женския пол и пациенти в млада възраст. Вижда се доминиране на заболяванията на околоушната жлеза и хронифициране на състоянието, доказано с хистологичен резултат. Сред нашите пациенти се наблюдава добър клиничен резултат след оперативно лечение.

Заклучения: В заключение бихме могли да кажем, че част от пациентите не са потърсили лекарска помощ навреме, което е довело до крайното оперативно лечение. Това би могло да бъде причина и за разликите между нашите резултати и световната литература.

ИЗСЛЕДВАНЕ НА БИОЛОГИЧНАТА АКТИВНОСТ НА ЕТЕРИЧНОТО МАСЛО ОТ ТАМЯН

Елисавета Тодорова-Койнова, доц. д-р Яна Колева

Катедра Химия

Е-майл: ykoleva@btu.bg

Факултет по природни науки

Въведение: Известни със своите приятни аромати и различни подхранващи кожата свойства, етеричните масла са популярни съставки както в традиционната, така и в комерсиалната грижа за кожата. Ползите от етерични масла за кожа произтичат от сложния им химически състав, активните съставки и синергията между тях. Въпреки това научните изследвания на биологичните ефекти на етеричните масла върху човешките кожни клетки са много оскъдни. Последните проучвания на етеричните масла в човешките дермални клетки показват, че те силно влияят на протеини, гени и пътища, свързани с възпалението и процесите на тъканно регенериране.

Целта на настоящата работа е да се намерят алтернативни средства за лечение и зарастване на наранена кожа.

Задачата на настоящата работа е да се изучат естествените източници на биологично активни екстракти, които да могат успешно да се прилагат за ефективно и безопасно регенериране на тъкани.

Материал и методи: По ботанически данни родът *Boswellia* има 21 вида, но най-популярни са *Boswellia sacra*, *B. serrata*, *B. carterii* и *B. papyrifera*. Понастоящем има нарастващ интерес към различните биологични активности (противовъзпалителни и противоракови свойства) на смола от тамян. Тези свойства произлизат от две основни фракции на смола от тамян, а именно летлива фракция (етерично масло) и нелетлива фракция.

Резултати: Представяне на двете фракции (летлива и нелетлива) от тамян и техния химичен състав участващ в общите противовъзпалителни и противоракови свойства.

Заключение: Свойствата и приложенията на етеричното масло от тамян са много търсени в ароматерапията и козметологията. Ползите на етеричното масло включват способността за укрепване на кожата и подобряване на нейния тонус, еластичност, защитни механизми срещу бактерии или петна и подобрен външен вид. Може да бъде полезно за избледняване на стрии, белези от операции, заздравяване на суха или напукана кожа.

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕТЕРИЧНОТО МАСЛО ОТ ЛИМОН

Елисавета Тодорова-Койнова, Фатме Рамадан, доц. д-р Яна Колева

Катедра Химия
Е-майл: ykoleva@btu.bg
Факултет по природни науки

Въведение: Етеричните масла са сложни смеси от различни органични съединения. Основната част от съединенията, които влизат в състава на етеричните масла, са от групата на терпените, които имат изопреноидна структура. Терпеноидите в етеричните масла са въглеродороди или техни кислородни производни – алкохоли, алдехиди, кетони, киселини, феноли, естери и лактони.

В състава на едно етерично масло обикновено влизат десетки различни съединения, но най-често едно от тях е основно и се съдържа в по-значително количество – понякога и над 50%. От етеричните масла досега са изолирани над 500 различни съединения.

Целта на настоящата работа е да се изучат възможните въздействия на етеричните масла от лимон (физическо и емоционално състояние при пътуване).

Задачата на настоящата работа е да се проследи възможното въздействие върху пътуващите на етеричното масло от лимон, което е дифузно разпръснато в превозното средство по време на път.

Материал и методи: Материала за експериментален анализ е натурално етерично масло от лимон и синтетичен освежител с аромат на лимон. В транспортните средства се поставя дифузер за студено разпръскване на маслото.

Резултати: Лимонен (или още дипентен, $C_{10}H_{16}$) е оптично активен безцветен течен терпен с миризма на лимон. Оттам идва и името му, тъй като се съдържа в големи количества в кората на лимона и на други цитрусови плодове, както и в етеричните масла. Широко разпространен е в природата.

Съединението има моларна маса 136,24 g/mol, плътност 0,8411 g/cm³, точка на топене - 95,2 °C и точка на кипене 176 °C.

Повишеният интерес към ароматерапията предизвиква изследователите да изучават терпените, отговорни за предполагаемото психотерапевтично качество на ароматните терпени. При експерименталното проучване се установи, че съставката лимонен предизвиква ефекти за намаляване на тревожността, умората и създава чиста и безопасна среда.

Заключение: Лимоненът е един от най-разпространените терпени на Земята и има ароматен характер. Като терпен, биологичната цел на лимонена е защитна. Той има разрушително въздействие върху вредните бактерии, особено хранителните патогени като *E. coli*, *Listeria* и дрожди, развалящи храната. Лимоненът също така демонстрира антибактериална активност срещу стафилококус ауреус или "стафилококова" инфекция.